

හෝමියෝපති

මග්‍රය

වෛද්‍ය ඩී. වෛද්‍යසේකර

උප සහාපති

ශ්‍රී ලංකා හෝමියෝපති වෛද්‍ය සංගමය

හෝමියෝපති ආරම්භ කරන ලද්දේ 18 වැනි සියවස ආරම්භයේදී විසූ ජර්මානු ජාතික ශ්‍රේෂ්ඨ විකිත්සක වෛද්‍යවරයෙකු මෙන්ම රසායන විද්‍යාඥයකු හා වාග් විද්‍යාඥයෙකුද වූ සැමුවෙල් හනිමාන් විසිනි.

හෝමියෝපති යනු සමාන දැයින් සමාන දෑ සුව වේය යන අර්ථය ගෙන දෙන, "SIMILIA SIMILUBUS CURANTUR" යන සිද්ධාන්ත වාක්‍යයෙන් ප්‍රකාශ වන, සමාන දෑ පිළිබඳ නියමය පදනම් කොටගත් විකිත්සිය ක්‍රමයකි. හනිමාන් පවසන පරිදි, ඔහුට පෙර හිපොක්‍රටීස් හා පැරසෙල්සස් යන අය මෙම නියමය පිළිබඳව දැන සිටියහ. එහෙත් එය ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාවට නංවන ලද්දේ හනිමාන් විසිනි.

හෝමියෝපති සායනයන්හි එදිනෙද කටයුතු වලදී මෙම නියමය ක්‍රියාත්මක වන්නේ පහත සඳහන් ආකාරයටය. රෝගියෙක් සායනයට පැමිණී විට වෛද්‍යවරයා පූර්ණ රෝග විස්තරයක් සටහන් කර ගනී. මෙහිදී රෝගියාගේ පොදුගලිකත්වය, ඔහුගේ ශරීර පද්ධතිය, විවිධ කරුණු (ආහාර, උණුසුම, ශීතල යනාදී වශයෙන් වූ) කෙරෙහි ඇති කැමැත්ත-අකමැත්ත යනාදිය පිළිබඳව විශේෂ අවධානයක් යොමු කෙරේ. ඒ කරුණු අනුව රෝගියා පිළිබඳ විනයක් සිය මනසෙහි මවා ගන්නා වෛද්‍යවරයා, එම විනයට ගැලපෙන පිළියම් විනයක් "ප්‍රතිකර්ම සංග්‍රහයෙන්" ("Materia Medica") සොයා ගනී. සටහන්වී ඇති රෝග ලක්ෂණ විනයට අනුව එම පිළියම් විනය "Sulphur", "Calcarea Carbonica", "Pulsilia" වැනි රෝග වර්ග අතුරින් එකක් විය හැකිය.

හෝමියෝපති යනු සමාන දැයින් සමාන දෑ සුව වේය යන අර්ථය ගෙන දෙන, "SIMILIA SIMILUBUS CURANTUR" යන සිද්ධාන්ත වාක්‍යයෙන් ප්‍රකාශ වන, සමාන දෑ පිළිබඳ නියමය පදනම් කොටගත් විකිත්සිය ක්‍රමයකි.

තෝරා ගන්නා පිළියම වන්නේ රෝගියාගේ විනය හා ගැලපෙන "සමාන" ප්‍රතිකර්මයයි. හෝමියෝපති වේදයට අදාළ භාෂා ව්‍යවහාරයෙහි මෙය හඳුන්වන්නේ "Similimum" යනුවෙනි. මෙය හෝමියෝපති ක්‍රමයට අනුව නියම වී ඇති ඖෂධයයි. නිවැරදි විභවතාවයෙන් ද (Potency), නිවැරදි මාත්‍රාවෙන් ද මෙම ඖෂධය නියම කළහොත් ඉන් රෝගියාට සහනයක් හෝ සුවයක් ලැබෙනු ඇත. මෙය හෝමියෝපති වේදයෙහි "Similias" නමින් හැඳින්වෙන නියමයට අනුකූල වෙයි.

"Similars" නියමය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පැහැදිලි කර ගැනීම සඳහා උදහරණ කීපයක් සලකා බලමු. ඖෂධ භාවිතා කරනු ලබන්නේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න පුද්ගලයෙකු තුළ එමගින් ඇතිවන තත්ත්වයට නියවිතවම සමාන තත්ත්වයක් සුව කිරීම සඳහා පමණි. - සමාන දැයින් සමාන දෑ සුවවේ.

ක්වීනින් නැමති රසායනිකය ලබා දෙන සින්කෝනා පොත්ත "සවිරාම උණ" ("Intermittent fever") රෝගය සඳහා භාවිතා කරනු ලබන ප්‍රධාන ඖෂධය ද්‍රව්‍යයකි. සෞඛ්‍ය සම්පන්න මිනිසුන් තුළ මැලේරියා බදු රෝග ලක්ෂණ ඇති කිරීමේ හැකියාව සින්කෝනා සතු බව පෙනී ගිය හෙයින්, එය මැලේරියාව සුව කිරීම සඳහා ඖෂධයක් ලෙස යොදාගත හැකි බව අනුමාන කිරීමට හනිමාන්ට හැකිවිය. මෙය හනිමාන්ගේ වෘත්තීය දිවියෙහි සත්කීර්තියක් වූ අතර වෛද්‍ය විද්‍යාවේ නව මූලධර්මයක උපත විය.

ඉන් අනතුරුව, හනිමාන් විසින් බුලක විද්‍යාව ("Toxicology") පිළිබඳ කරන ලද අධ්‍යයනයන්හිදී විෂ ශරීරගත වීමෙන් සිදුවන ව්‍යාධීන් කෙරෙහි අවධානය යොමු විය. නිදසුනක් ලෙස,

මහ කොළරා රෝගයට ප්‍රතිකාර කිරීමේදී කසුරු ("Camphor") යොදා ගැනීමට තීරණය කළේ කසුරු විෂවීමෙන් කොළරාවට සමාන රෝග ලක්ෂණ ඇති වන බව සොයාගත් නිසාය. 1930-31 අතර කාලයෙහි යුරෝපයෙහි ඇතිවූ කොළරා වසංගතයේදී සාර්ථකම ප්‍රතිකාරකය වූයේ මෙයයි. මීට අමතරව, බැලඩෝනාවල ඇති බුලක බලපෑමෙන් "ආරක්ෂක උණ" හෙවත් "ස්කාලට් උණ" ("Scarlet fever") රෝගයට සමාන රෝග ලක්ෂණ නිශ්චිතවම ඇතිවූ හෙයින් එමගින් ආරක්ෂක උණ සුව කිරීමට හැකිවිය.

මේ අන්දමේ ස්වභාවික පිලියම් තුළින් මෙතෙක් හෙළිවී නොතිබුණු නියමයන් රැසක්ම අනාවරණය කර ගැනීමට හතිමාන්ට හැකිවිය. ප්‍රතිකර්ම පිළිබඳ සාමාන්‍ය නියමය නැතහොත් සුවය ලැබීම පිළිබඳ විකිත්සක නියමය මේ අතුරින් එකකි. ජීවි පද්ධතියක් තුළදී එක සමාන ව්‍යාධීන් දෙකක් එකිනෙකට මුණ ගැසුණු විට වඩා ප්‍රබල ව්‍යාධිය වීයින් දුර්වල ව්‍යාධිය සඳහන්ව තුරන් කරනු ලැබේ. මෙහිලා ස්වභාව ධර්මය ඇසුරින් ගෙනහැර දැක්විය හැකි උදහරණ කිහිපයක් මෙසේය.

අර්ධ වශයෙන් පක්ෂගාති ඉදිමුණු අතක් ඇති අයෙක් ගෝමසුර්කාව ("Cowpox") වැළඳීමෙන් පසු පලමු කී රෝගයෙන්ද සුවය ලැබීය. මෙසේ වූයේ පලමු රෝගය හා සමාන තත්ත්වයක් හට ගැන්වීමේ හැකියාව ගෝමසුර්කා රෝගයට ඇති හෙයිනි.

බිහිරිභාවයෙන් පෙළනු රෝගියෙකුට වසුරිය ("Smallpox") වැළඳී, සුවවීමත් සමග බිහිරිභාවය ද තුරන් විය. මෙසේ වූයේ වසුරිය ආසාදනයට ඒ හා සමාන තත්ත්වයක් ඇති කල හැකිවූ හෙයිනි. මේ අන්දමට වසුරිය වැළඳීමෙන් පසුව "වාෂණ ප්‍රදහය" ("Orchitis") හා "වාක්ෂසය" ("Ophthalmia") යන රෝග ද සුව විය.

හෝමියෝපති ඖෂධ පිලියෙල කරනු ලබන්නේ "විභවිකරණය" නමින් හැඳින්වෙන විශේෂ ක්‍රියාවලියක් මගිනි. ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා අමුද්‍රව්‍ය සපයන්නේ ශාක ලෝකය, සත්ව ලෝකය හා බණිජ ලෝකය වීයිනි.

ස්වභාව ධර්මයා අහඹු ලෙස එබඳු සුවකිරීම් සිදු කලද, පැහැදිලි තේතු සාධක නිසා රෝගීන් සුව කිරීම සඳහා මෙය උපයෝගී කර ගත නොහැකිය. අනෙක් අතට, ඖෂධ වර්ග ස්වභාවික රෝගයකට වඩා ප්‍රබල වුවද ඒවා පාලනය කිරීමේ හැකියාව වෛද්‍යවරුන් සතුය. තවද, ඖෂධයන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය නිශ්චිත කාලසීමාවකට පසුව නිතැතින්ම නිමවීමද සිදුවෙයි.

විභවිකරණය

හෝමියෝපති ඖෂධ පිලියෙල කරනු ලබන්නේ "විභවිකරණය" ("Potentization") නමින් හැඳින්වෙන විශේෂ ක්‍රියාවලියක් මගිනි. ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා අමුද්‍රව්‍ය සපයන්නේ ශාක ලෝකය, සත්ව ලෝකය හා බණිජ ලෝකය වීයිනි.

ව්‍යාධියට භාජනය වූ ද්‍රව්‍යයන් ගෙන් සැකසෙන "NORSODES" නමින් හැඳින්වෙන විශේෂ ඖෂධ පත්තියක්ද, මනා සෞඛ්‍ය තත්ත්වයේ පවතින සත්ව පටකයන් ගෙන් හා ශ්‍රාවයන්ගෙන් සකස් කෙරෙන "SARCODES" ද, එක්ස්-කිරණ, චුම්භකත්වය, විදුලිබලය වැනි "IMPONDERABILLA" ගණයට අයත් පිලියම්ද භාවිතා කරනු ලැබේ.

ඖෂධ විභවිකරණය හෙවත් ගතිකකරණය යනු නිශ්ක්‍රීය ද්‍රව්‍යයන් ඇතුළු මූලද්‍රව්‍යයන්ගේ ඖෂධීය ගුණාංග විමුක්ත කර ගතික තත්ත්වයට පත්කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි. ස්වභාවික තත්ත්වයේ හෝ නිශ්ක්‍රීය තත්ත්වයේ පවතින විට ප්‍රයෝජනයක් නොමැති ඇතැම් ද්‍රව්‍ය ගතිකකරණයෙන් පසුව අධික විභවතාවයකින් යුත් ඖෂධ බවට පත්වෙයි. නිදසුනක් ලෙස, කලින් බෙහෙත් පෙති ඇඹරීමට පමණක් යොදා ගැනුණු "Lycopodium" (හෙවත් "Club moss"), පසුව හෝමියෝපති ඖෂධීය ද්‍රව්‍යයන් අතර ප්‍රධාන ස්ථානයකට පත්විය. ගෘහිණියගේ මුළුතැන් ගෙයට සීමාවී තිබුණු "Natrum Muriaticum" හෙවත් සෝඩියම් ක්ලෝරයිඩ් නමින් හැඳින්වෙන සාමාන්‍ය ලුණුද හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමයේ වඩාත් සාර්ථක ඖෂධයක් බවට පත්විය.

නයා, පොළඟා වැනි විෂයෝර සර්පයන්ගේ විෂ වලට මෙන්ම සහනසීඩයන් වැනි වෙනත් විෂ ද්‍රව්‍ය රාශියකටද හෝමියෝපති ඖෂධ අතර වැදගත් තැනක් හිමි වෙයි. මේ අන්දමේ අධික විෂ සහිත ද්‍රව්‍යයන් විභවිකරණයෙන් පසුව ඉතා ඵලදායී ප්‍රතිකාරකයන් බවට පත් වෙයි.

මූලික ඖෂධීය ද්‍රව්‍ය, විභවිකරණ ක්‍රියාවලිය තුළින් පුළුල් ගුණාත්මක විපර්යාසයකට භාජනය වන බව මේ අනුව පැහැදිලි විය යුතුය. ඉතා සංකීර්ණ මෙන්ම සුක්ෂම වූ විභවිකරණ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව කරුණු දැක්වීම මෙම ලිපියෙහි අරමුණ නොවන හෙයිනි. ඒ ගැන තවදුරටත් විස්තර කිරීමට අදහස් නොකරමි. කෙසේ වුවද, ඖෂධීය ද්‍රව්‍යයන් ගතික විපර්යාසයකට ලක්වී අවසානයේ අණුක ස්වරූපයට ("Attenuation" - "ක්ෂාමකරණය") පත්වන බැව් සඳහන් කිරීම ප්‍රමාණවත් වේ. තවද, විභවිකරණයට ලක්වූ ඖෂධයන්ගේ සියුම් කම්පනයන් මැණිය හැකි එකම ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණය වන්නේ ශ්‍රාවස්ගෝ හි "විලියම් බොයිඩ් විද්‍යාත්මක පදනම" මගින් නිෂ්පාදනය කෙරෙන "නියාව විද්‍යුත් මාපකය" ("Emanometer") බවද සඳහන් කල යුතුය.

සාමාන්‍යයෙන් හෝමියෝපති ඖෂධ රෝගීන්ට නියම කිරීමට පෙරාතුව සාධනය සඳහා තිරෝගී. සෞඛ්‍ය සම්පන්න පුද්ගලයන් කෙරෙහි භාවිතා කෙරේ. ඖෂධ සාධනය යනු ප්‍රචිත හෝමියෝපතිවේදියෙකු විසින් තිරෝගී මිනිසුන් කෙරෙහි ඖෂධයේ බලපෑම සාක්‍ෂාත් කරගැනීම සඳහා පවත්වන අත්හද බැලීමකි. මෙහිදී පුද්ගලයන් කණ්ඩායමක් විසින් ඖෂධය කෙරෙහි දැක්වෙන ලද ප්‍රතිචාරයන් සටහන් කරගෙන විශ්ලේෂණය කෙරේ. අවසානයේ එම ඖෂධය පිලිබඳ විස්තර "ප්‍රතිකර්ම සංග්‍රහයට" ("Materia Medica") ඇතුළත් කෙරේ.

හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමයේ සුවිශේෂ ලක්‍ෂණයක් වන්නේ ඖෂධ භාවිතා කරන මාත්‍රාවේ ස්වල්පතාව හා අතුරු බලපෑම් වලින් මුළුමනින්ම තොර වීමයි. එමෙන්ම අනු-හෝතවේදිය ප්‍රමාණයේ මාත්‍රාවන් භාවිතාවීම නිසා ඖෂධයකට ඇබ්බැහිවීමක්ද කිසි විටෙක සිදු නොවේ.

හෝමියෝපති ඖෂධ වට්ටෝරු සැලකීමේදී අවධානය යොමු කෙරෙන ප්‍රධාන මූලධර්ම තුනක් වෙයි :

- (1) ඒකීය (තනි) ඖෂධය
- (2) සමාන ප්‍රතිකර්මය හා
- (3) අවම මාත්‍රාව.

මින් අදහස් කෙරෙන්නේ තනි ඖෂධයක් (A single remedy), සමානතා නියමය (Law of Similars) ට අනුකූලව, තෝරාගත් අවස්ථාවකදී දෙනු ලබන බවයි. මෙහිදී භාවිතා වන්නේ හැකි අවම මාත්‍රාව (Minimum dose) වීම වැදගත්ය.

ආර්න්ට්-ෂුල්ට්ස්ගේ (Arndt-Shultz) නියමය අනුව මෙසේ පැවසේ:

- (1) කුඩා මාත්‍රා උත්තේජනය කරයි;
- (2) මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ මාත්‍රා නිශේධනය කරයි;
- (3) විශාල මාත්‍රා මරණයට තුඩුදෙයි.

ඒ අනුව, සුවය ලබාදීමට අවශ්‍ය උත්තේජනය සපයන්නේ, හෝමියෝපති ක්‍රමයේදී භාවිතා කරන ගතිකකරණයට ලක් වූ කුඩා ප්‍රමාණයේ මාත්‍රාවන් විසිනි.

විකිත්සක වෛද්‍යවරුන් ඖෂධ නියම කිරීමේදී නිශ්චිත නියමයන් අනුව ක්‍රියා කිරීමේ අවශ්‍යතාව හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමයේ නිර්මාතෘ සැමුවෙල් හනිමාන් පසක් කොට ගෙන සිටියේය. අව්‍යාජ හෝමියෝපතිවේදියෙකුගේ ප්‍රධානතම ලක්‍ෂණය වන්නේ සමානතා නියමය ඇතුළු හෝමියෝපති ක්‍රමයේ මූලික නියමයන්ට අනුකූලතාව දැක්වීමයි.

හෝමියෝපති ඖෂධ වට්ටෝරු සැලකීමේදී අවධානය යොමු කෙරෙන ප්‍රධාන මූලධර්ම තුනක් වෙයි :

- (1) ඒකීය (තනි) ඖෂධය**
- (2) සමාන ප්‍රතිකර්මය හා**
- (3) අවම මාත්‍රාව.**

මින් අදහස් කෙරෙන්නේ තනි ඖෂධයක් සමානතා නියමයට අනුකූලව, තෝරාගත් අවස්ථාවකදී දෙනු ලබන බවයි. මෙහිදී භාවිතා වන්නේ හැකි අවම මාත්‍රාව වීම වැදගත්ය.